



О. О. Йона

СПЕЦИФІЧНІ ЧИННИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ГОСПОДАРЮЮЧИХ СУБ'ЄКТІВ

Відзначені специфічні чинники, які підсилюють активізацію загроз економічній безпеці господарюючих суб'єктів

Ключові слова: економічна безпека, чинник, суб'єкт господарювання

1. Вступ

Сучасний стан економіки багато в чому обумовлений глобальною фінансовою кризою. Проте не всі економічні проблеми є результатом дестабілізуючих дій світових фінансових ринків. Багато питань щодо стану вітчизняної економіки та підприємництва як її практичної складової, є більш конкретними та мають чітко обумовлені контури. У цьому сенсі слід відзначити, що в умовах, як прийнято вважати, регульованого ринку, при постійному вдосконаленні законодавчої бази щодо безпеки підприємництва, систем захисту бізнесу, захисту особи, майнових прав, іншими словами, в реалізації зобов'язань держави відносно принципів завдань забезпечення економічної безпеки фінансово-господарської діяльності, важливу роль відіграють недержавні структури безпеки. Вони не підміняють правоохоронні органи, а тільки їх доповнюють.

2. Постановка проблеми

Сьогоднішня діяльність недержавних структур забезпечення безпеки господарюючих суб'єктів в Україні є достатньо специфічною, що потребує визначення та встановлення специфічних чинників, які можуть підвищити ефективність протидії загрозам економічній безпеці у сенсі проблеми, яка винесена у заголовок. Тим більш актуальним це питання є ще тому, що у силу специфіки своєї діяльності приватні охоронні організації та їх представники, стали брати активну участь в управлінні безпекою підприємств різних форм власності. Як показала практика, вони не тільки займаються збором, аналізом і постачанням інформації та даних, що необхідні для ухвалення управлінських рішень, але й приймають на себе функції структур ділової або конкурентної розвідки цих підприємств, безпосередньо беручи участь в розробці та реалізації стратегічних і тактичних рішень та в управлінні ризиками.

3. Основна частина

3.1. Аналіз літературних джерел по темі дослідження. Проблема економічної та інформаційної

безпеки в цілому давно є предметом дослідження багатьох вчених, включаючи зазначених в [1–8]. Так, у [1] зазначено, одним з принципів питань захисту даних будь-якого господарюючого суб'єкта є безпека його зв'язку. Згідно до [2] пропонуються суттєві доповнення до державної концепції інформаційної безпеки, яка враховує й аспекти економічної безпеки. Аналіз напрямів розвитку інформаційної безпеки у комп'ютерних системах та мережах підприємств та організацій агропромислового комплексу країни з використанням програмних засобів захисту інформації, та висновки з аналізу наведені у [3]. Питання встановлення ступеня живучості систем моніторингу інформаційного простору стосовно систем критичного застосування, тобто систем забезпечення безпеки, обговорюються в [4]. У [5] обговорюється стан перспективного розвитку сучасних напрямів забезпечення безпеки автоматизованих систем, які є невід'ємною частиною багатьох промислових підприємств. Наукові задачі щодо синтезу окремих пристроїв та схем їх застосування в комп'ютерних мережах з обмеженим доступом (наприклад, банківських систем), висвітлені у [6]. Сучасні принципи побудови захищених інтелектуальних мереж, які можуть використовуватися у системах забезпечення економічної безпеки та організація процесу розробки програмного забезпечення для них, розглядаються у [7, 8].

Продовженням та узагальненням зазначеного є визначення та врахування специфічних чинників, які підсилюють активізацію загроз економічній безпеці господарюючих суб'єктів. У вигляді тез це приводиться нижче.

3.2. Результати досліджень. Технології розвитку бізнесу в сучасних умовах господарювання є достатньо складними процедурами. Це пояснюється не тільки процесами, що пов'язані з загальним кризовим станом вітчизняної економіки, зі зростаючими темпами інфляції, низьким курсом національної грошової одиниці та іншими макроекономічними спотвореннями, але й рядом специфічних чинників, які активізують загрози економічній безпеці господарюючих суб'єктів. Якщо коротко, то є 10 таких чинників. До них віднесено: високий рівень монопольного розділення ринку за сферами

виробництва, що, по-перше, частково збереглося від колишньої адміністративно-командної системи, по-друге — виникло за роки незалежності; з врахуванням першого чинника, зростання рівня конкурентного протиборства за ринки як з боку вітчизняних, так і зі сторони зарубіжних виробників; постійні спроби кримінальних структур щодо встановлення контролю над рядом секторів економіки, бізнесу та над суб'єктами господарської діяльності; тенденція постійного та значного тиску на суб'єкти підприємницької діяльності з боку державних органів, наприклад, в сферах ліцензування, оподаткування та ін.; з врахуванням четвертого чинника: зростання «криміналізації» бізнесу в плані достатньо частого використання суб'єктами підприємницької діяльності операцій в цілях відмивання «брудних» грошей, вивозу їх за кордон та ін.; наявність у суспільстві ряду соціальних проблем включаючи низький рівень доходів, безробіття та систематичну зміну кадрів на підприємствах та ін.

Зазначені перші 6 проблем знижують ступінь відповідальності за виконувану роботу та збільшують ймовірність схильності співробітників до передачі стороннім суб'єктам конфіденційних відомостей фірми та до інших протизаконних дій. Далі: нестабільність та недосконалість законодавства, яке регулює відношення суб'єктів у сфері підприємництва, що виражається, наприклад, в орієнтації правових норм на боротьбу з наслідками правопорушень, а не з причинами; в невідповідності заподіяного збитку і вжитих з цієї причини санкцій; нездорова конкуренція та відсутність єдності дій та взаємної узгодженості різних правоохоронних органів; значна активізація шпигунської та руйнівальної діяльності з боку спеціальних служб зарубіжних країн та, у більшості випадків, великих компаній, які мають достатній досвід в даній сфері діяльності; відносна юність вітчизняного бізнесу і, т. ч., відсутність досвідчених фахівців та недостатній досвід щодо засобів та методів захисту власної економічної безпеки.

Підприємницька діяльність, за своєю суттю, є надзвичайно різносторонньою. Вона пов'язана з вирішенням організаційних питань, правовими та економічними проблемами, технічними аспектами, кадровими і т. д. Особливо ускладнюється управління такою діяльністю, коли фірма є великим, диверсифікованим виробничим підприємством, яке має широкі ділові зв'язки та значну кількість контрагентів: постачальників, кредиторів, позичальників, клієнтів. У таких умовах утримання у своєму складі спеціальної структури забезпечення безпеки є достатньо проблематичним: її співробітники стають достатньо відомими тим же контрагентам та конкурентам і, як правило, ефективність діяльності структури значно знижується, що приводить до зміни кадрового складу.

Література

1. Казакова Н. Ф. Роль телекомунікацій в сучасному бізнесі [Текст] / О. О. Скопа, Н. Ф. Казакова // Наукові праці УДАЗ ім. О. С. Попова: Період. наук. збір. з радіотехніки і телекомунікацій, електроніки та економіки в галузі зв'язку. — Одеса : УДАЗ ім. О. С. Попова. — 1999. — № 2. — С. 11—12.
2. Казакова Н. Ф. Доповнення до концепції інформаційної безпеки [Текст] / Н. Ф. Казакова // Сучасна спеціальна техніка. — К. : ДНДІ МВС України. — 2010. — № 3(22). — С. 74—80.
3. Казакова Н. Ф. Аналіз напрямів розвитку інформаційної безпеки у комп'ютерних системах та мережах на основі застосування програмних засобів захисту інформації [Текст] / Н. Ф. Казакова // Вісник Львівського національного аграрного університету: Агроінженерні дослідження. — Львів : ЛНАУ. — 2010. — № 14. — С. 47—57.
4. Казакова Н. Ф. Оцінка живучості систем моніторингу інформаційного простору [Текст] / Н. Ф. Казакова // Східно-Європейський журнал передових технологій. — 2012. — Т. 4, № 2(58). — С. 12—15.
5. Казакова Н. Ф. Аналіз розвитку сучасних напрямів інформаційної безпеки автоматизованих систем [Текст] / О. О. Скопа, Н. Ф. Казакова // Системи обробки інформації: Безпека та захист інформації в інформаційних системах. — Х. : ХУПС ім. І. Кожедуба. — 2009. — № 7(79). — С. 48—54.
6. Казакова Н. Ф. Поэтапное тестирование и подбор составных элементов генераторов псевдослучайных последовательностей [Текст] / Н. Ф. Казакова // Восточно-Европейский журнал передовых технологий. — 2010. — Т. 2, № 8(44). — С. 44—48.
7. Скопа О. О. Принципи вибору формальних параметрів при побудові профілей захисту інфорресурсів [Текст] / Ю. В. Щербина, С. Л. Волков, О. О. Скопа // Східно-Європейський журнал передових технологій. — 2012. — Т. 5, № 2(59). — С. 31—33.
8. Скопа О. О. Статистичне тестування симетричних криптографічних перетворень [Текст] / О. О. Скопа // Східно-Європейський журнал передових технологій. — 2011. — Т. 4, № 9(52). — С. 15—18.

СПЕЦИФИЧЕСКИЕ ФАКТОРЫ АКТИВИЗАЦИИ УГРОЗ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ ХОЗЯЙСТВУЮЩИХ СУБЪЕКТОВ

Е. О. Йона

Отмечены специфические факторы, которые усиливают активизацию угроз экономической безопасности хозяйствующих субъектов.

Ключевые слова: экономическая безопасность, фактор, субъект хозяйствования.

Елена Олеговна Йона, аспирант кафедры информационных систем в экономике Одесского национального экономического университета, тел.: (050) 694-77-44, e-mail: eyona@mail.ru.

SPECIFIC FACTORS OF ACTIVATION RISKS SECURITY OF A BUSINESS ENTITY

O. Yona

Reported specific factors that increase the activation of threats to economic security businesses.

Keywords: economic security, factor, criterion, subject of manage.

Olena Yona, graduate student at the Department of information systems in economy of Odessa National Economic University, tel.: (050) 694-77-44, e-mail: eyona@mail.ru.